

บทวิจัย

การเสริมพลังอำนาจแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการปรับตัว
และลดระดับน้ำตาลในเลือดผู้เป็นเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ได้

โชติกา พลายนุ*

วนิดา ดุรงค์ฤทธิชัย** กมลทิพย์ ชลัษฐธรรมเนียม*** สุธีร์ รัตนะมงคลกุล****

บทคัดย่อ

โรคเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้จะทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนอย่างรุนแรงจนถึงเสียชีวิตได้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ เพื่อศึกษาการรับรู้การปรับตัว ผลการส่งเสริมการปรับตัว และค่าระดับน้ำตาลหลังการเสริมสร้างพลังอำนาจเพื่อส่งเสริมการปรับตัวของผู้เป็นเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ได้โดยใช้กรอบแนวคิดภายใต้แบบจำลองการปรับตัวของรอยใน รพ.สต.บ้านหนองโก จ.นครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างหลัก คือ ผู้เป็นเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ 15 คน กลุ่มตัวอย่างรอง คือ ครอบครัว บุคลากรชุมชนและบุคลากรสุขภาพ 26 คน เก็บรวบรวมตั้งแต่ กันยายน 2559 ถึง เมษายน 2560 เก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผ่านการตรวจสอบความแม่นยำตรงเท่ากับ 0.77 ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 วิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคล ภาวะสุขภาพ การรับรู้เรื่องการปรับตัวด้วยสถิติพรรณนา เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการรับรู้และค่าระดับน้ำตาลในเลือดก่อนและหลังการเสริมพลังอำนาจด้วยสถิติ Paired t-test และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงบทบาทของครอบครัว บุคลากรชุมชนและบุคลากรสุขภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่าระดับการรับรู้ภายหลังการเสริมพลังอำนาจดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) การเสริมสร้างพลังอำนาจเพื่อส่งเสริมการปรับตัวด้านร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงอาการของผู้เป็นเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ได้ดีขึ้นและมีค่าเฉลี่ยค่าน้ำตาลลดลงภายหลังการเสริมพลังอำนาจภายใต้แบบจำลองการปรับตัวของรอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ข้อเสนอแนะ คือ มีการวิจัยติดตามผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางพยาธิสรีระที่ชัดเจน

คำสำคัญ : เบาหวาน/แบบจำลองการปรับตัวของรอย/การเสริมพลังอำนาจ/ระดับน้ำตาลในเลือด

*นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

**ผู้รับผิดชอบหลัก รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครบุรี

***อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

****อาจารย์ ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Participatory Empowerment to Promote Adaptive Behavior to Control Blood Sugar Levels of Diabetic Clients

Chotikha Plainu*

Vanida Durongrittichai** Kamontip Khungtumneum***

Suthee Rattanamongkolgul****

ABSTRACT

Uncontrolled diabetes can cause complications and death. This Participatory Action Research studied perceived adaptation, the effects of promoted adaptations, and blood sugar levels after empowering clients to change using the Roy Adaptation model in Nongso District Health Promoting Hospital, Nakhon Sawan Province. The sample of clients included fifteen diabetes patients with involvement of caretakers, community personnel and health personnel. A qualitative and quantitative questionnaire and an in-depth interview methodology were employed from September 2016 to April 2017. The questionnaire was tested for validity (Content Validity Index: CVI = 0.77) and reliability (Cronbach alpha coefficient = 0.84). Statistical analysis was completed on personal data, health problems, and perceived adaptation. Comparison of perceived adaptation and blood sugar levels before and after the participatory empowering process for promoting adaptive behavior was completed by paired T-test. Role of caretaker, community personnel, and health personnel was analyzed by content analysis.

The results showed that diabetic clients had significantly increased understanding of means of adaptation after participating in the process of empowerment. Also, mean levels of physical health factors were significantly improved ($P < 0.05$). In addition, mean blood sugar levels decreased after participating in the process of empowerment using the Roy Adaptation Model ($P < 0.05$).

Further long term studies observing physiological improvements due to behavioral changes of diabetic patients are recommended.

Keywords: Diabetes/ Roy Adaptation Model/ Empowerment/ Blood Sugar Levels

---

*Master student, Master of Nursing Science (Community Health Nurse Practitioner), Faculty of Nursing Science, Huachiew Chalermprakiet University

**Corresponding Author, Associate professor, Instructor, School of Nursing, Bangkok Thonburi University, E-mail : catvanida04@yahoo.com

***Instructor, School of Nursing, Huachiew Chalermprakiet University

****Instructor, Department of Preventive and Social Medicine, Faculty of Medicine, Srinakharinwirot University